UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Specvlvm Ivris Gvlielmi Dvrandi

Durantis, Guilelmus

Avgvstae Tavrinorvm, 1578

De Reo.

urn:nbn:de:hbz:466:1-96846

Visual Library

ſo.ff.de vſuc.pro emptore.l.ſi quis cum ſciret.Spe.dicit quòd hoc verum eſt in fœmina:ſecus in maſculo.ver.item opponitur contra eum Bal. Bannitus repellitur ab agendo.ver.item quòd eſt deportatus. G. Super hoc dic, aut bannitus vult agere de re familiari,aut ad publicam vltionem. Si ad publicam vltionem,poteſt.Si de re familiari,aut habet bona:& poteſt.ff.de mi.l. Papinianus exuli. ff. man.l.ſi mandato Titij. §. is, cuius bona. ff. ex quibus cauſ.maio.l.ſi contra militem.§.j.Si non habet bona,non agit ipſe,ſed fiſcus. ff.de nou.l.quoties.§.fi.& de ca.di.l.tutelas.§.ſi libertas. niſi ſtatutum primo dicat, vel interdicat agere, vbi nec accuſare poteſt.ff.ſol.mat.l. cum mulier. & de alea.l.j.§.quod auté.Et hæc vera,ſi agendo vtitur via iuris communis. Si autem velit vti prærogatiua ſtatutorum,non poteſt,ſecundum Iac. ff.ad Treb.l.ex facto.Sed quid ſi ſtatutum eum hoſtem iudicet,& ſibi bellum indicat.ff.de cap.dim.l.amiſſione.§ j.Tu dic,quod in hoc ſtandum eſt formę ſtatuti.l.1.C.de hære.inſti. per Cy. Si vero loquuntur in accuſationib. tamen incœptis ante bannum,licitè proſequitur.ff.de pub.iud.l.is qui reus. ſed nouas accuſationes nòn inchoat: vt notatur ibi. ergo impune offenditur. dicit Cy.C.de accuſatio.l.reus.Sed tu dic, ꝙ multiplex eſt bannum,ſcilicet imperialis diffidationis,& tunc poteſt impune offendi, vt in Auth.caſſa.Aut belli inductionis: vt ff.de cap.di.l.amiſſione.§.j.& idem in l. 3. §. transfugas. ff. ad l.Corn.de ſica.Aut bonorum annotationis.ff.de requi.reis.l. j. tunc non poteſt impune iniuriam pati.arg.ff.de cuſt.reo.l.diuus.Item alicuius mulctę vel pœnæ indictionis.ff.de ven.inſpi.l j.§. ex hoc reſcripto.& tunc non poteſt impune offendi,niſi ſtatuto aliud caueatur: nec efficitur hoſtis, ſed debitor:nec etiam ſi eſt in carcere. Facit.ff.de re iud.ſi incertum.cum ſimili. Bal. vide.j.eo.tit.§.ſicut contumaci.& j.de accu.§.annotandus. ¶ Periurus non agit.ver.item ꝙ eſt periurus. G.ſcilicet contra iuramentum:ſed præter iuramentum,ſic.ff.de iureiu.l.alias.vbi de hoc.Bal. ¶ Excommunicatus admittitur ad defenſionem ſuæ eccleſiæ. ver. item ꝙ eſt excommunicatus. Sicut contumaci poteſt in omni cauſa audientia denegari, ita & bannito. l. ſed & ſi per prætorem.§.actio.ver.item quod eſt bannitus.& j.§.filiusfam.G. ¶ An omnis aduocatus dicatur habere caſtrenſe peculium. ver. item cum agitur de peculio.G.ſi eſt aduocatus, vt quia licentiatus in iure; notarius non eget ſolum matriculatione, quia ex officij datione auctoritate publica approbatus matriculatus,tunc lucrum artis eſt caſtrenſe. Alias eſt aduentitium, niſi ſit publicum ſalarium,quod eſt ſemper quaſi caſtrenſe, ſecundum Gul. Sed lucrum mercatoris eſt aduentitium,quod non venit ex publico officio.doc. Bal. ¶ Quando conuenitur filiusfam.& minor, tunc requiruntur duo remedia contra duos defectus, ſcilicet quia contra defectum ſui iuris carentiæ, requiritur conſenſus patris: contra defectum ætatis auctoritas curatoris dãdi liti.ver.cautela eſt ergo.G.Vide infra,tit.ſeq.§.ſi pater.& infra, eo. §. an ſufficit. ¶ Filiusfam.patitur immiſſionem ex contumacia:ergo & bannum, quia auctoritas patris non debet accedere negligentiæ:ſed facto:quia extra ordinem proceditur,ſicut & præceptum extraordinem fit. verſi. ſed ecce.& ver.ſeq.& ver.ſed nunquid tenet. G. Item patitur executionem ſententiæ. ff.de mino.l.3.§.ſed vtrum.Ex contumacia tamen filij, non capitur peculij profectitij poſſeſſio,ſecundum G.ſed ex diffinitiua ſic: vt no.ff.de noxa.l. & ſi cõdenatus.ff.ſol.ma.l ſi filio.Hoc in ciuili;ſecus in criminali. C. de bo.poſ. l.ſi filius.C.qui bo.ce.poſ.l.pe.arg.ff.quod quiſque iuris.l.3.§.ſi filius.Vide ſ. §.ſicut contumaci.& j.de ſent.§ filius non poteſt Bal. ¶ Ea quæ ſunt ſolennitatis,quia requiruntur ad inchoationem, non quo ad officium. non poſſunt ſuppleri poſtea.ver.pone quod lis.ſed ea quæ ſunt conſenſus, & ſunt de materia non de forma,vel ſolennitate,poſſunt ſuppleri.l. fi. communia de lega. vide infra de tut.§.ſatiſdatio. Bald.an ſufficiat licentia generalis patris: ver. ſed quid ſi pater.& ſeq.G.argu.quòd ſic.ff.de decur.l.honores.§. fin. Vide ſ. ver.quando conuenitur. ¶ Caſus,in quibus quis dicit ſibi ius. ver. item qđ uult propterea. G. An poſſim includere tuam pecudem dantem mihi damnum? Dicit quòd ſic:ſed non claudere animo celandi,ſed concludere,non ut mea ſit,ſed animo eam reſtituendi:ut ff.ad l.Aqui.l. Quintus Mutius. verſi. ſed pone.G.Vide infra,de comp.iud.ad §.maleſactor. ¶ Qui agit ut hæres, repellitur,niſi declaret ex teſtamento uel ab inteſtato,uer.item qui dicit.G. ¶ Quando prælatus habet legitimam perſonam, & quando capitulum, & quando monachus,uer.ité obijcitur prælato.per plures columnas.G.Quando prælatus agit nomine eccleſiæ,& opponitur exceptio,quod non eſt prælatus:excipitur incepte,ſed debet dici, tu non es prælatus, nec in poſſeſſione prælaturæ, nec haberis pro prælato.verſic.item. contra prælatum agentem. Nam exceptio debet tacitè concludere de neceſſitate.& iſta non concludit: cum ex ſola quaſi poſſeſſione fundetur eius perſona:G. ¶ Adultus ſimpliciter citatus videtur monitus ipſo iure, quod petat ſibi curatorem, ſi non habet:& ſi non petit,patitur interlocutoriam non diffinitiuam. l. ſi minor. Secus in pupillo,qui non cogitur petere curatorem. Nec enim cogitur per legem,nec per iudicem debet cogi.ſed gl.dicit,quod imo cogitur, niſi quando litigat cum tutore.C.qui pe.tu.l. 1.in glo. ¶ An uolens agere debeat facere aliquid antequam agat? Vide Spe.de præpara.iud.!Et qualiter actor debeat adire iudicem,uide in tit.de compe.iud. al[...]er totum. ¶ Item ſcias quòd agere nõ poteſt infans uel proximus infantiæ in caſu aliquo. Item prodigus, ſurdus,mutus,orphanus,fatuus,mulier luxurioſa,apoſtata. Item periurus, infamis,&c.Ita dicit Spec.per multos uer.& ibi uide Bald.

a
De Reo[a] Rubrica.

SVMMARIVM.

1 *Miles conueniri non debet,niſi coram magiſtro militum, nec ab alio puniri.*
2 *Nobilis de facili non debet conueniri.*
3 *Clericus non debet,nec poteſt trahi coram iudice ſeculari in cauſa ciuili,vel criminali:nec poteſt ſuo iuri renunciare.*
4 *Reus ſi fiat clericus pendente lite coram iudice, an coram eodem finiri lis debe[...]*
5 *Sch[...] re iud[...] reſpondere poteſt ſub magiſtro,ſiue clerico,ſiue laico,vel ſub iuſticiario,vel Poteſtate loci,vel ſub epiſcopo, vel ſub quo maluerit.*
6 *Scholaris conuentus ſub magiſtro,vel ſub Poteſtate loci, uel ſub epiſcopo, an aliquem poßit recuſare.*
7 *Scholaris vocatus tenetur coram iudice loci comparere, vt vel coram eo reſpondeat,vel ſuum priuilegium oſtendat.*
8 *Scholaris eligens coram vno litigare,an poſtea illum poterit declinare.*
9 *Scholaris clericus,nec volens,nec inuitus trahitur ad iudicium ſeculare.*
10 *Medicus,grammaticus,profeſſores liberalium artium, & doctores legum, oratores,philoſophi,in ſe,& vxorib.& reb.tali gaudeant immunitate,vt in iudicium non deducantur.*
11 *Conſul, prætor, præfectus, & minores magiſtratus qui merum imperium habent cauſas proſequi non habent,ſed bene conueniri.*
12 *Perſonæ quæ in iudicio conueniri non debeant.*
13 *Legati & cæterorum negotiorum executores non conueniantur.*
14 *Vocatus de ciuitate vel diœceſi ad curiam ordinariam,& ab alio inuentus, qui eum velit conuenire,poteſt opponere,quod non venit ad hoc:& ſic poteſt domum reuocare.*
15 *Citatus præſumitur,qui reperitur in iudicio.*
16 *Pupillus,vidua,orphanus, debilis, uel morbo diutino fatigati, & huiuſmodi perſonæ miſerabiles, quandoq; poſſunt ordinaria iudicia declinare.*
17 *Agi non poteſt contra infantes,vel minores 25.annis,vel furioſos,&c.*
18 *Tutor curator,vel alius adminiſtrator,maxime neceſſarius, finito officio non poteſt conueniri de contractibus bona fide initis nomine eorum quorum negotia geſſerunt.*
19 *Seruus monachus,conuerſus,profeſſus,& huiuſmodi,non conueniuntur.*
20 *Monaſterium an poſſit conueniri pro commißis ante ingreſſum.*
21 *Seruum qui ſe habere neget,rei vendic.non conuenitur, neque noxali actione.*
22 *Actione qui nulla tenetur conueniri non poteſt.*
23 *Vocatus ad maius tribunal non poteſt conueniri.*
24 *Debitum,qui confitetur,non cogitur iudicium ſuſcipere.*

I.§.Dicto De exceptionibus contra actorem competentibus, ſequitur videre de defenſionibus reo cõ
petentibus.Et primo,ſi quis aliquem ſub certa pœna promiſit iu
1 dicio ſiſti,habet ad hoc ſemeſtre tempus à lege.C.de fideiuſ.ſanci
b mus.† Item miles [b] non conuenitur vel accuſatur,niſi coram ma
giſtro militum:nec ab alio punitur.C.de iuriſ.om iud.magiſterię.
ff.de cuſto re.de militibus.ff.de re milit.l.2.7.q.j.nullus omnino.
Quod verum eſt in milite militante:aliàs eſſet contra.ff.de accuſ.
l.fin.in fi.& dicam j.tit. prox.ver.item excipitur, quòd eſt miles.
j.verſi.item conſul.& niſi in quibuſdam caſibus,vt in prædictis le
2 gibus.†¶ Item nobilis priuilegiatus eſt, vt defendatur,& ne de fa
cili conueniatur arg.16.q.j.frater.6.q.j.c.ſunt plurimi.§. verum.
3 32.q.5.præceptum.extr.de pur.ca.c.1.ff.de in ius voc.l. 2.†¶ Itẽ
clericus non poteſt trahi coram iudice ſeculari in cauſa ciuili,vel
criminali:nec poteſt huic iuri renunciare.extr.de fo.compe.ſi dili
genti.11.q.1.inolita.& c.placuit.& c.continua.C.de epiſ.& cler.
cum clericis.& Auth.ſtatuimus.& Auth.ſed hodie.& in Auth.de
ſancti.epiſc.§.ſi qui autem contra & in Auth.vt cler. apud propri.
c epiſ.per totum.Niſi ratione feudi, vel reconuentionis:[c] & in alijs
caſibus,qui no.11.q.1.in ſumma.& c.clericum.quod dic, vt j. de
conclu.& renun.ver.cui autem.& ſeq.& melius.j.de compe.iudi-
cis.adi.§ j.ver.in clericis autem.& ſeq. Olim etiam habebant exce
ptionem ne conuenirentur, niſi ſolum ſub præſide. in Auth. de
4 ſan.epiſ.§.ſi vero.& in præ.l. cum clericis. †¶ Sed quid ſi penden-
d te lite coram ciuili iudice reus fiat clericus? Reſp.dicunt *omnes*,[d]
quod coram eodem iudice finiet.C.ad l.Cor.de fal. ſi quis decu-
rio.prope finem.ff.de re iudic.ſi quis poſtea.extra,de fo. compe.
propoſuiſti.ff.de iuriſ.om.iud.cum quædam.ff.de bonis dam.l.fi.
§.ex bonis.Licet quidam in hoc contradixerint.arg. ff. de arbitr.
non

ADDITIONES.

a Puto ꝙ auctori ſic diuidendi per rubricas repulſiones actorum dedit cauſam Vber. de Bo. qui diſtinxit exceptiones priuilegiatas ab exceptionibus iuris communis, vt dixi ſ.Rubri.prox.quod alij non fecerant. Tractat ergo de defenſionib.rei, non de impugnationib. vt dicit in prin. & vide ꝙ auctor bene ſupplet Vber.qui oblitus illius primæ defenſionis,de l.ſancimus.addidit eam vbi ſ.Rub.pro.dixi in fi dicens illam non prætermittendam,illam ergo ne prætermitti poſſet,auctor hic præmiſit. ¶ Adde,quod qui pmiſit præſentare reum ad omnem requiſitionem iudicis non poteſt præuenire in præſentando, vt liberetur,ſecundum Roma.conſi.137. Item qui promiſit præſentare reum infra octo dies ad libitum iudicis, illis elapſis non tenetur, & tempus cauſa finiendę,non differendæ litis eſt appoſitum,ſecundum Pau.de Caſt.conſi.168.

b Miles. ¶ Iſtæ exceptiones ſunt,quas Vbert.prius vocabat priuilegiatas, vt dixi ſ.tit.prox.ſuper rubrica.

c Reconuentionis. ¶ Vide quod ſcripſi de iudic.at ſi clerici.ſuper glo 2.

d Omnes. ¶ Supple fere,vel quaſi,propter id quod ſequitur.Hanc autem quæſtionem plene tractaui de oblig.ad ratio.c.vno.ſuper glo.ratiocinijs.[...] quod plene tractat:quia furtum facit Old.ut ibi ponam.

non diſtinguemus.§.ſacerdotio. & hoc verum eſt ſi cauſa ſit ciui-
lis.Sed quid ſi eſt criminalis? Dic, quòd coram eccleſiaſtico finie-
tur:quia ſecularis non poſſet eum punire,arg 11.q.1 de perſona.
extra,de iud.at ſi clerici.& in præ.concor arg.tamen ȝ,2 q. 3.Eu-
phemium.C.vbi de cri.agi.opor.Auth.qua in prouincia. in prin.
2.q.1.ſi peccauerit.in fi.& 3.q.6.c.1. Vnde ſi vis vt ceſſent contra
ria,dic quod etiam cauſa criminalis finietur coram illo:ſed man-
dabitur executioni,per eccleſiaſticum, arg ext. de foro compet.
5 poſtulaſti,de rap.c.1.†¶ Item ſcholaris laicus reſpondebit vel ſub
magiſtro,ſiue laico,ſiue clerico, vel ſub iuſtitiario, ſeu Poteſtate
a loci,vel ſub epiſcopo,ſub quo maluerit: [a] vt in Procemio Digeſto
rum.§.& hæc omnia.& ſeq.C ne fil.pro pa.in l.Feder. habita.licet
ſcholares Bon. quo ad criminales quæſtiones huic priuilegio re-
b nunciauerint: [b] ſuper quibus coram iudicibus Poteſtatis reſpon-
dent:eligendo tamen vnum, videtur alijs renunciare. arg. 3.q.3.
c.induciæ.§.offeratur.expreſſe extr.de iud.c.1.vbi plures habebat
iudices Quod vult deus. An autem tunc, & ad quem poterit ap-
pellari,vide,j.in tit.de exe.ſent § 2.ver.quid de ſententia. & ſeq.
Sed nunquid poterit ſcholaris tali priuilegio renunciare? Non vi
detur cum ſit eis ſpecialiter à prædictis legibus conceſſum. Sed
dic,quod poteſt,arg.C.de epiſc.& cle.ſi quis in conſcribendo. &
C.de pact.ſi quis in conſcribendo.ff.ſi quis in ius voc. non ie.l. 1.
6 & ſic de facto ſeruatur.†¶ Item nunquid ſcholaris conuentus ſub
aliquo iſtorum trium,eum poterit recuſare? Videtur quòd non.
arg.C de iu.om iu.l.fi.Sed dic contrà:vt in prædi. Auth.habita.Si-
ue ergo ſcholaris receperit, ſiue porrexerit libellum coram altero
iſtorum trium, ſiue etiam proteſtatus fuerit, quod ſaluum ſit ei
priuilegium, ſiue non ſibi præiudicat:niſi vlterius proceſſerit.arg.
ff.de iud.non videtur.ff.de in ius voc. libertus aduerſus. Schola-
ris tamen vocatus tenetur coram iudice loci comparere, vt uel
etiam coram eo reſpondeat,vel ſuum priuilegium alleget. arg.in
c præ.conſtit.habita.[c] †¶ Quid ergo ſi ſcholaris vocatus coram al-
7 tero iſtorum iudicum contumax eſt, propter quod iudex decer-
nit actorem eſſe mittendum in poſſeſſionem bonorum illius: de-
mũ ille comparens præſtita cautione iudicio ſiſti, recuperat poſ-
ſeſſionem nunquid adhuc poterit iudicem declinare, & alium eli
gere? Reſpondeo ſic, cum nondum ſit lis conteſtata. argu. C. de
prob.exceptionem.C.de procu.ita demum.C.de plus peti.l. 1.ar.
d contra.C.vbi in rem actio.l.pe.circa fi.[d] †¶ Sed pone quòd ſcho
8 laris conuentus comparet coram altero iſtorum, dicens ſe velle
coram eo litigare:nunquid poſtea illum poterit declinare? Dic ꝙ
e non [e] arg.ff.de eo,quod certo lo.l.3.§.1.ff.de leg.1.l.5.& l.ſi pluri-
bus.in fi.ext.de iud.c.1.22.q.4.horrendus.8.q.2.dilectiſſimi. j.de
compe.iud,adi.ver. ſed nunquid poteſt.Nec obſtat.ff. de iudiciis,
ſi conuenerit, quæ loquitur in eo, qui conſenſit in iudicem non
9 ſuum prorſus extraneum. 3 q 6.peregrina. †¶ Sed quid ſi ſchola-
ris erit clericus? Dicunt Goff.& do.meus,ceſſare priuilegium,quia
clericus nec volens nec inuitus trahitur ad iudicium ſeculare:nec
poteſt in alium, etiam eccleſiaſticum, ſine ſui epiſcopi conſenſu
conſentire: vt in concor. quæ ſunt s.verſi.proxi.& extra,de foro
compe ſignificaſti. & c. Romana. in prin. Sed dictum eorum po-
f teſt intelligi in ſcholaribus diœceſanis,& ciuitatẽſib.[f] Si vero ſint
g extranei vel alienigenæ,& magiſter eſſet clericus:poſſet fortè [g] di
ci,quod coram eo poterit agere,& cõueniri,ſi voluerit,aliàs nul-
lum eſſet priuilegium quod eſſe non debet: extra, de uerb.ſig.ab-
bate ſane & de priui.in his.& c.porro.extra, de fide inſtr.inter di-
h lectos. verſus fin. & in hoc concordant Io. de Deo, [k] & Vber.de
i Bobio.Dominus tamen meus in hoc expreſſe contra dicit.[i] Corã
Poteſtate autem non poteſt clericus, etiam volens conueniri: vt
in prædi.concor.Porro ſcholaris Bon.reſidens per 30.annos, ſor-
k titur ciuium priuilegi. C. de lib.10 de incol.l.2.[k] ſed & ſtudentes
l in iure vſq; ad 25.annum [l] non conueniuntur: vt C lib. 10. qui
æta.vel profeſ.l.1.Quod verum eſt,ſi bene proficiant:aliàs autem
non.arg.12.q.2.gloria in fin.& 61.diſt.miramur.in fi. & c. nullus.
m & c.ſtatuimus.[m] †¶ Item medicus, grammaticus,& profeſſores li-
10 beralium artium, & doctores legum, & oratores, & philoſophi
in ſe,& vxoribus,& rebus,& liberis omni gaudeant immunitate,
vt nec in iudicium deducantur, uel exhibeantur: ut C. lib. 10. de
profeſſ.& med.l.medicos.& l. fi.& l.1.ſecus tamẽ in poetis & geo
n metris.C.eo.tit.poetę.& l ſeq.[n] †¶ Item conſul,& prætor,& præ
11 fectus,& maiores magiſtratus, qui merum imperium habent, &
qui cum eis ſunt, cauſas non proſequantur, ſed conueniantur. ff.
de iudici,pars literarum.ff.de iniur.nec magiſtratibus.2.q.1, pro-
hibẽtur,ſaluis quibuſdam caſibus in Auth.colla.3.ut iud.ſine quo
quo ſuf.§.ſi quis autem.& in Auth.colla.9.ut diff.iud.§. ſi tamen.
Arg.tamen contra,1.q.1.iubemus.ſo.ibi ſaluo,quia debent caue-
re,ſi de adulterio accuſentur,ſecundum formam legis,quæ eſt ff.
de adu.l.ſi adulterium.in fi.Dic ſuper hoc ut s. de actore.uer.item
illuſtris. An autem poſſint accuſari, dicam j.titu.proxi. uer.item
12 quod eſt magiſtratus.† ¶ Item epiſcopus, dum ſacra facit,&
monachi,& eremitæ,& is,qui cum equo in cauſa publica tranſue
hitur:& is,uel ea,qui uel quæ nubit:& iudex dum de cauſa cogno
ſcit: & is, cuius cauſa apud maius tribunal agitur: & is, qui ducit
funus familiare, ſeu iuſta mortuo faciens obſequia, uel qui cada-
uer per ſe proſequitur:& qui certo loco cauſæ adeſſe habet, & in-
fans,& furioſus non conueniunt.ff.de in ius uoc.l.2.3.& 4.in prin.
13 & j.uer.item heres.96.di.Conſtantinus †¶ Item legati & cætero
rum negotiorum executores coram aliquo,ſiue Romæ,ſiue alibi
non conueniuntur: imo priuilegium reuocandi domum habent.
ff.de iud.l.2.& l.non alias.& l.ſeq.extra, de foro compe. c. fi. & j.
tit.de accuſato. §. item nec legatus. Sed nec is, qui uenit Romam
ad conſil 5.q.2 uocatio.ext.de dila c.ſi uel pro aliqua alia iuſta &
o neceſſaria cauſa & probabili:ut extra.de foro compe c.fin.[o] Sub
quo comprehenduntur fere omnes, qui continentur ff & C. ex
qui.cau.ma.puta cauſa appellationis exercendæ, uel teſtimonii fe
rendi,uel promouendi electionem,uel poſtulationem factam,ni
ſi ibi perfectis negotiis moram trahant uel contrahant,uel alia ne
gotia aggrediantur:ut in præ.l.ff.de iud.l.2.§.legatis.& §. omnes.
& l.quid enim.& in Auth.col.9.de ſanct.epiſ.§. reuerendiſſimi ue
ro.Secus autem,ſi ueniant pro impetrandis priuilegiis, uel immu
nitatibus,uel aliis ſuis uel eccleſiæ ſuæ negotiis procurandis: & ſic
curia ſeruat in præ.concor.Quid ſi is,cui competebat ius reuocã-
di domum coram aliquo iudice citatus obtinuit in aliqua interlo
cutoria coram eo,uel etiam ſuccubuit,ſed nõ appellauit:demum
ante litis conteſtationem petit ſibi concedi ius reuocandi domũ,
nunquid habebit? Reſp. non: & ſic fuit pronunciatum.arg.in his
quæ not.ext.de re iud.inter monaſterium.Cętera de hac materia
proſequere ſecundum dominum meum in Summa de excep § fi.
uer.item effectus.& ſeq.& plenius ſecundum Papam ext.de foro
p compe. c.fi.[p] †¶ Item ſi quis ob aliquam cauſam de ciuitate uel
14 diœceſi ad curiam ordinariam uocatus eſt,& alius eum ibi inue-
niens uelit conuenire, poteſt excipere,quod non uenit ad hoc: &
q ideo habet ius reuocandi domum, ſecundũ Io.de Deo,[q] & Vber.
de Bo.arg.de iud.l.2.extra,de dila.c.fi. Alii contra: niſi pro publi-
ca & communi cauſa uocatus fuerit: ut extra, de dilat. expoſuit.
quia ubi te inuenero,ibi te iudicabo.arg.2.q,1.ſi peccauerit.in fi.
& q.7.c,1.C.ubi de cri.agi.opor.auth.qua in prouincia. & arg.ex-
15 tra.de ele.bonæ memoriæ. 1. uer.porro. †¶ Vbi preſumitur quis
citatus,ex quo in iudicio inuenitur, maximè ubi non ſubeſt cauſa,
r quare hoc priuilegium debeat habere: quia tunc haberet.[r] ff. de
minori.

ADDITIONES.

a Maluerit. ¶ Si coram omnibus hic citetur, vide j.de citatio.in fi.
b Renunciauerint. ¶ Secundum Accur, in præ,§.& hæc omnia.& apertius in
Auth.habita,ſuper ver,litem.quod ibi non placet Cyn.not. cum non renun-
ciauerit,ut corpus, vel collegium: per non vſum autem perdi non potuit,ſe-
cundum eum,qui remittit ad l.1.& 2.C.de ſeruitut.
c Habita. ¶ An ſatiſdare teneatur,& coram quo, vide infra, de ſatiſda.§.2. ver,
quid ergo.
d Circa fi. ¶ Iſta lex penultima eſt & ſecunda,& eius verba habentur ext.vt li
te non conteſt.quoniam.§.pe. & ponit caſum ſpecialem quo lis habetur pro
conteſta.ad vnum finem tantum,ſcilicet interrumpendæ præſcriptionis: vi-
deat tamẽ ſcholaris ille, quomodo caueat:quia ſi ſimpliciter cauet ſtare iuri,
procedat quod eſt dictum. Secus ſi caueret ſtare iuri coram illo,per id quod
ſtatim ſequitur.
e Quod non. ¶ Licet gl.teneat contrarium in Auth.habita, tamen vt ibi etiã
tenet Cy.in 3.quæſtione.communiter moderni tenent hoc dictum. Pro quo
facit:quia alias eſſet tardius finis litis.Alle.etiam l,2.§.pe.ff.de iudic.Dicunt
enim;quod rei fugiunt conteſtationem litis,ad quam actores properant: de
quibus loquitur lex,ſi conuenerit.Ad l.ſi cum dotem ff ſoluto matrimo. §.eo
autem tempore,quam etiam allegat Accur.reſpondetur ut ibi not.in 1,glo.
quod ibi voluntatis mutatio nulli erat damnoſa:hic ſecus,ut prædixi.
f Ciuitatenſibus. ¶ In quibus locum non habet conſtitutio, habita quæ ex-
preſſe loquitur de peregrinantibus ad ſtudium.
g Forte. ¶ Vbert.quem ſtatim allegat,dixit non puto reprehenſibile.
h De Deo. ¶ Cauil.lib.3.ſub rubri.de priuilegio ſcholaſtico, Vber,autem hoc
dixit ante finem ver.quem allegauit s.tit.prox,in prin.Inepte tamen autor
præponit Vber Io.quo ad ſcripta,etiam lib.Cauil.rationem dixi ſuper Pro
œmio huius libri,vbi de eis tracto.
i Contradicit. ¶ Vide quod ſcripſi de fo,compe.ſi diligenti. ſuper gl. hic ergo
¶ Adde ultra ea, quæ dicuntur in c. poſtulaſti. quod clericus non poſſit ſe
voluntariè ſubijcere laico.Bald.conſi.256.lib.3.& 176.lib.2.An autem cle-
rici coniugati,vt ſunt Græci,gaudeant beneficio aliorum clericorum.Bald,
conſuluit quod non,eius conſi.320.lib.1.
k l.2. ¶ Dic,ut ibi no.in gl.2.
l Annum. ¶ Aetatis ſuæ.
m Statuimus. ¶ Facit quod no.in ſalutatione Sexti, ſuper,verbo,commoranti
bus.& quod ibi dixi.
n l.ſeq. ¶ Quæ lex geometras uocat calculatores,& quare geometræ dicantur
ibi not.
o c.fi. ¶ Et ibi ſuper uerbo, Neceſſaria.ſcripſi quid de illo, qui uenit pro reſti-
tutione in integrum impetranda.
p c.fi. ¶ Et ibi plene ſcripſi ſuper ult,glo.
q Io.de Deo. ¶ Cauil.lib.3.Rub.de excep. quæ datur legat. Vber. autem hoc
dicit poſt dictum ſupra illius uer.ſed quid ſi ſcholaris.
r Haberet. ¶ Reuertitur ad primum dictum,& clarius ponit dictum Vber.
quam poſuit ipſe Vber.uel,Io. allegat tamen Vber.eaſdem Conceſſum

UNIVERSITÄTS-BIBLIOTHEK PADERBORN

minori.quod ſi minor §.j.ff.ad Treb.ſi legatus.in prin. extra, de
verb.ſig abbate.de do. cum dilecti. Non tamen negant, quin de-
beat inducias deliberatorias,& aliàs à iure conceſſas obtinere.arg.
3.quæſt.3.ca.induciæ.§.offeratur.& l.ei autem.Item hæres defun
cti,aut parẽs,aut liberi,aut coniux,aut cognatus, aut agnatus,aut
affinis,vel fideiuſſor, vel alius nomine defuncti, non conuenitur
intra nouem dies ab obitu numerandos.C.de ſepul.viol.l fina.&
Authen.ibi poſita.in Authenti.vt cum de app.cogno §. pe. Item
pater vel patronus venia non petita.j.de dolo.& contu. §.reſtat.
ver. ſed& vocans. Item ſuus hæres non cõuenitur ante confectio-
nem inuentarij.C.de iure deli.l.fi.extr,de teſta. Raynaldus. in fin.
arg.12.q.2.hæc huius placiti.& c.charitatem Item is, cui concedi
tur ne intra certum tempus conueniatur, non reſpondebit intra
illud.C.de præci.Impe.off.quoties. Item ſi fiſcus concurrat cum
alijs vendicãtibus hæreditatem alicuius, ius fiſci prius excutietur:
& aliorum vendicantium, & aliorum creditorum actiones diffe-
rẽtur:vt ff.de iu.fiſci.apud Iul.& facit ff.ſi cui plus quam per l.Fal.
a ſi hæres.[a] & hæc exceptio, quæ dilatoria eſt fauore fiſci, videtur
quaſi ex iure communi competere:vt ff. de interrogato. ac. l. 4.in
fi.Caue tamen aduocate rei,ne actio ſit ſublata:per id quod habes
C.de peti.hær.l.fi.Item reus excipiet contra citationem:quod dic,
16 vt j.de citatione.†¶Item quòd cõuentus eſt pupillus, vel vidua,
vel orphanus,vel debilis,vel morbo diutino fatigatus& huiuſmo
di perſonæ miſerabiles, quæ ſi principem proclamant, vel etiam
eccleſiam,quandoque poſſunt etiam ordinaria iudicia declinare.
C.quando Imper.inter pup.& vi.l.vna. 87. di.ca.j. & 2. & per to-
tum.ext.de fo.compe.c.ex tenore.de off.dele. ſignificantibus. C.
de epiſc.& cle.orphanotrophos.Ita tamen ſi ſit grauis infirmitas.
extr.de procu.c.2.5.q.3.ſi ægrotans.ff.ſi quis cau.l. 2.§.ſi quis in iu
dicio.Vel eſt expoliatus.3.q.2 ſi epiſcopus.extr. de reſtit. ſpo. fre-
quens.C.de don.inter vi. & vxo. ſi maritus. Vel dicit ſe paratum
ſoluere,& litem vitare.ff.de proc.ſi reus.ff.ſi cer.pet.l.fi. Vel quæ-
ſtionem ſibi motam non præiudicare alij prius à ſe motæ.ff.de pe.
hær.ſi quis libertatem C.de ord.iud.3.q.11.& ext.de ord.cog.per
totum. Vel ſe rem petitam non poſſidere.ff.de rei ven.l.fi. Vel dila
tionem ſibi conceſſam pendere:vt 3.q.3.ca induciæ. § offeratur.
extra.de app.ſignificante. Vel litem ſibi motam, à iure eſſe prohi-
bitam.11.q.1.ſacerdotibus.C de obſequijs.liberto.l.1.ff.de iudic.
lis nulla.C.vt nemo priua.per totũ,vel libellum inepte eſſe forma
tum.C.de formu l.2.& 2.q.8.c.perſcripta.§.libellorum.& in præ.
c.ſacerdotib. Vel ſi fideiuſſor obijciat reum principalem, vel bo-
norum poſſeſſorem, prius fore conueniendos. C. de fideiuſſor.
Auth præſente.infra.de renun. & concl.& C.de act.& obl. Auth.
ſed hodie.Item excipit de tempore feriato.C.de fer.omnes.ff.eo.
l.1.extr eo.c.fi.& de iud.c.fi.ff.de in ius voc.l.2.in fin.15.q.4.pla-
17 cita.†¶Item non poteſt agi contra infantes, vel minores 25.ann.
vel furioſos,vel mente captos,& ſimiles perſonas,ſine tutoris vel
b curatoris autoritate.[b] ff de admi.tut.l.1.& 2.C.ſi aduer rem iudi.
l.fi.C.qui legi.perſonam ha.l.1.& 2.& ff.de re iud.acta.& l contra
pupillum.C.de epiſ.& cler. orphanotrophos. Nec etiam hi agere
poſſunt: vt ſ. in tit.de actore in diuerſis locis.Item nec filiusfa. vt
ibi dixi in ver.ſed & filiusfa.& ſeq.Item Reſpublica acephala con-
ueniri non poteſt,ſicut nec minor.C. libr.11.de cur.Reipubli.l.1.
C.ex qui.cau.ma.in inte.reſt.Reſpub. & ſicut nec eccleſia: ut ex-
18 tra,ne ſe.uac.c.fi. †¶ Item tutor,uel curator,uel alius adminiſtra
tor, maxime neceſſarius,finito officio non conuenitur de contra
ctibus bona fide cum eo initis nomine eorum, quorum negotia
geſſerunt.ff.quando ex fac.tu.uel cu.l.poſt mortem.ff.de re iudic.
l.4.C.de admi tut.cum quidam.ff.de inſtito.l. fi.de proc.Plautius.
Nec etiam agunt,ut dixi. ſ.in tit.de act.uer. item tutor. Durante
uero officio reſpondere tenẽtur, alioquin ab adminiſtratione re-
c mouebuntur:[c] ut C.de proc l.3.& j.de accu.uer. item nec maior.
Et nunquid erit in prelato idem,ut ex hac cauſa poſſit remoueri?
reſponde,non. Prædicta enim lex loquitur tantum de his, qui ha-
bent onus,non emolumentum. Quid ſi tutor ideo non uult defen
dere,quia ſcit pupillum malam cauſam fouere: & uult potius, ꝙ
aduerſarius mittatur in poſſeſſionem, nũquid debet aduerſarius
audiri? Reſpon ſi pupillo expedit magis, quam aliud, quod fiat
miſſio,non audietur aduerſarius. Nam tutor defendere uidebitur
d hoc caſu[d] ad inſtar proc.ff.de procu.ſed & hæ.§ fi.& l. ſeq. ſecun-
19 dum Alb.Pap.¶†Item ſeruus, monachus, conuerſus, profeſſus,
& huiuſmodi,non conueniuntur.C.de iu.ſeruus & l.ſeq.C.de rei
uen.non ſolum.ff.de reg.iur.cum ſeruis.extra,de ſyndico, c. uno,
ff.de iudic.lis nulla. & ſ. uerſi. item epiſcopus. De hoc tamen, &
e qualiter formabitur libellus contra eum, no.j. de ſtat.mo.[e] Nec
etiam hi agere poſſunt,ut dixi ſ.de actore. uer. item quod eſt ſer-
uus & uer.item excipitur contra act Sed an monachus poteſt ac-
cuſari? Videtur quod ſic: extra, de ſimo. dilectus filius A.non ta-
men quo ad pœnam pecuniariam: quia proprio caret. 12. quæ. 1.
nolo.extra,de ſta.mo.cum ad monaſterium.ſicut dicam in ſeruo.
j.ti.de ac.in prin.Et hæc uera ſunt, niſi abbas uelit eum defendere.
f ff.de re iu...ſi ſeruum.Roſ.uero not.[f] quod monachus, & ſimi-
les,ſi delinquant,accuſantur:licet alias non agant,nec conuenian
tur:ut in præ.uer. item excipitur contra actorem, ſicut & deporta
tus.ff. de pœ.aut damnum.§.inter eos.& l.in ſeruorum.§.quod a.
& l.capitalium.§.in exulibus.ff.de acc.l.ſi cui. §.fi. in auth. de ſanc.
epi.§.ſi monachus.de nup.§. ſecundum occaſionem.col. 4.extra,
de priui.c.uolentes lib.6.C.ubi de cri.agi opor. auth. qua in pro-
uincia in prin.Mar.de Fa.dixit,ꝙ ſi monachus accuſetur de crimi
ne:ipſe ſe defendet,& non Abbas:poteſt tamen abbas ei aſſiſtere.
C.de accu.l. 1.& 2 & ad l.Iul.de ui pub.ſeruos C.de nox ſi ſeruus.
g in fi C.de epiſ.& cle.auth.cauſa.De hoc j.de ſta.mo.[g] & ibi not.
20 qualiter tunc agitur,& qualiter concipiatur libellus.†¶Sed nun-
quid pro commiſſis ante ingreſſum conuenietur monaſterium?
Videtur ꝙ ſic:& ſi nolit defendere,& agetur ciuiliter: & de bonis
eius,quæ monaſterio obuenerunt,ſatisfiet agentibus.arg. Inſtitu.
h de acqui.per arro § fin.[h] Si autem criminaliter ageretur, contra
credo: cum omnia crimina in ipſo ingreſſu ſint extincta. in auth.
i de monachis.in prin colla.j.[i] & de pœ diſtin. 1.c. quis aliquando.
§.his auctoritatib aſſeritur.prope principium,extra, de filijs præ-
k ſbyte.c.1.licet dici poſſit extincta eẽ,quo ad Deum.[k]† ¶Item is,
21 qui negat ſe ſeruum habere, uel in poteſtate ſua eſſe, non con-
uenitur rei uend.uel noxali actione.ff de rei uen.l.penultima §.fi-
nali.ff.ſi ex noxali cauſa aga.l.ſecunda.extra,de iudi.c.examinata.
22 †¶Item is,qui nulla tenetur actione.ff.de eden quædam ff ad ex-
hiben.theſaurus.Item poteſt excipi per illos caſus, in quibus fallit
illa regula: actor debet forum rei ſequi: quod dic ut j. de compe.
iudi.adi.¶Item conueniri non poteſt is, qui in infirmitate deten-
23 tus,uel † ad maius tribunal uocatus eſt.ff. de iudi ſi prætor. ff. de
re iu.quæſitum §.1.extra,de procur.c.2.5.q.3.ſi ægrotans.18. diſt.
24 ſi epiſcopus.†¶Item reus.qui debitum confitetur, & paratus eſt
ſoluere,non cogitur iudicium ſuſcipere.ff.de iudic.ſi debitori.ꝙ
ſi partem confiteatur, per illam etiam non cogetur, ut. ff. ſi cert
peta.quidam exiſtimauerunt.

ADDITIONES.

a Si hæres.¶ Iſtæ duæ leges videntur contrariæ.Prima dicit idem quod ſ.iſta dicit,quòd fideicommiſſum eſt ſoluendum cum cautione de reſtituendo.Sed vtrobique dicunt gl.in prima lis iam erat mota per fiſcum, in ſecunda non: vnde ver.iſte ponit fiſcum concurrere cum alijs vendicantibus.

b Auctoritate. ¶ Quærit Roſ.tit.7.ante medium: quid facere debeat, volens conuenire pupillum vel minorem? Reſpondet, quòd conueniam pupillum maiorem ſeptennio,& minorem adultum,ſi pupillus eſt minor ſeptennio conueniam tutorem ſolum,ſi illum habet:alias petam illum ſibi dari:in adulto, ſi curatorem habet & ſi minor eſt præſens,ipſum conueniam. & in ſui perſonam formabo libellum:cui reſpondebit cum auctoritate curatoris: ſi eſt abſens minor, concipiam libellum in perſonam curatoris,ſi non habet, petam ſibi dari: & dabitur ſibi inuito ad litem.Alleg.C.de iure deliber.l. potuit. & l.ſi infanti. C.quipe.tut.l.1.ff.de tut.l.qui habent.§.idem Caſſius.& ad Treb. l.reſtituta. §.j.& alleg.infra.

c Remouebuntur. ¶ Si iudici videbitur.De hoc ſ.tit.prox.§.1.ad fi.ver. Sed quæritur utrum pater.

d Caſu. ¶ Quando ſic expedit pupillo, & ſic eſſet dominus prudens facturus: alias autem cum miſſio in poſſeſſionem fiat propter rem indefenſam, conſtat quod defendere non videt.Et ſuper hoc vide quod no.in §.h.ſtatim alle. in glo.regulam ponit.

e De ſtatu.mona. ¶ in prin.

f Vero not. ¶ Suo tit.8.verſi.penul.& verſi.ſequen.eſt ultimus. ¶ Adde Bal: in l.ſi ſeruus ignorante. C. de noxa. vbi quod ſeruus & monachus in iudicio criminali habent legitimam perſonam in ſe defendendo. & idem dicit in filiofamilias,qui habet legitimam perſonam in criminali in defendendo ſeipſum ſine patris auctoritate. Et adde Lu.Ro.conſi.375.inci.in propoſita quæſtione:vbi an abbas habeat iuriſdictionem in monachos,etiam in criminalibus,vbicunque deliquerint, & ibi an monachus punitus de delicto per abbatem poſſit per epiſcopum ulterius puniri.& uide late G.Papæ in quæſtionibus ſuis q.554.inci.ad quem pertineat correctio.Heur.Fer.

g De ſtatu mona. ¶ In prin.

h §.fin. ¶ Hugolinus allegat ad idem ff.de capi.dimi.l.tutelas.§.fin.

i Collatio.j. ¶ Hucuſque Roſ.& eſt finis tituli.

k Deum. ¶ Et quo ad eccleſiam.facit quod no.in præ. §. his auctoritatibus. in glo.arg.quod & de uoto ſcripturæ.

* Quid ſi pendẽte appellatione reus accuſatus eſt effectus clericus.Ioan. And in c.1.de oblig.ad ratioci.Bar.in l.1,ff.de pœn.

¶ Bald. De Reo.

QVI promittit aliquem repreſentare ſub pœna,nec adijcit tempus,nec dixit ad mandatum iudicis,uel partis requiſitionem,habet ſemeſtre tempus ad euitandam pœnam:ut C.de fideiuſſ.l.ſancimus,G.Item ſufficit repræſentare uſque ad ſententiam, quia talis fideiuſſor poſt ſententiam non tenetur, nec ſiſtere,nec ſoluere:quia clauſula,De iudicio ſiſti,non continet clauſulam iudica.ſolui.ff.de fideiuſſ.l.Græce.§.poſt litem.ubi de hoc.Sed econtra clauſula,iudicatum ſolui,uel ſoluere iudicatum. non enim ſunt uerba iſta formalia.ff.de præ.ſtip.l.2.continet tres clauſulas: quia finis continet principium & medium,& ipſum de neceſſitate præſupponit:ſed non contra. unde ſentẽtia includit proceſſum:ſed proceſſus non includit ſententiam. Sic. & ſatiſda-

tio,quæ concernit ſententiam,totum proceſſum ſpectat. Sed ſatiſdatio, quæ concernit proceſſum non continet iudicati executionem. Sic.ff. de pac.l. ſed ſi tantum. & de ſolut. l. hoc iure. Eſt & alia ratio:quia iudicium non porrigitur poſt ſententiam:quia finitur per ſententiam:ergo & promiſſio de iudicio ſiſti finitur. ¶ Sed quid ſi quis generalius promiſit,ſcilicet ſiſtere & parere mandatis curiæ,vtrum teneatur lata ſententia? Dic,quod non : quia iſtud de parendo mandatis, venit acceſſoriè ad promiſſionem, vnde non ſemper per ipſam ſatiſdationem de iudicio ſiſti, debet parere mandatis ſecundum naturam ſatiſdationis.ff.de in ius voc.l.eum.Pro quo facit,quod no.Dy.ff.de ver.oblig.l.continuus.§.cum quis.Bal.Vide ȷ̄.de acc.§.viſo qualiter.& ȷ̄.px. ¶ Sed an reus qui promiſit de iudicio ſiſti, & parere curiæ, poteſt opponere exceptionem iudicis incompetentis? Et videtur,quòd non:quia in eum conſenſit,cum eius mandatis ſe ſubmiſit.ff.de iuriſd.omni.iudic.l.eſt receptum. In contrarium facit, quia iſta verba ſunt intelligenda ſecundum ius commune:vt no.in d.§.cum quis.& no.ff.de reg.iur.l.non videtur. §. qui iuſſu. & de ope.li.l.ſi libertas. Itē pſona non ſui,iudicis,non fundatur p ſatiſdationē: vt C.de lit.pte.auth.offeratur. Facit quod no.Cy.C. de ſpon.l.fi. Sol.per ſimplicem de iudicio ſiſti promiſſionem non excluditur obiectus contra iuriſdictionem; ſed cum quis promiſit parere mandatis eius, per hoc prorogatur iuriſdictio.arg.no.in l.pe.ff. de arbi.per Accu. & Gul. Et ideo ſubdiſtinguet: aut iſta promiſſio ſit iudici,qui ex priuilegio poterat recuſari:& tunc perditur priuilegium.C.de pec.l.pen. Aut iudici extraneo:& tunc etiam videtur, ꝙ poſſit pœnitere: vt l.ſi conuenerit:ff.de iuriſ. om. iudi. Hoc non credo: & ideo dic, ꝙ ſi promiſit per errorem, non valet. ſecus ſi ex certa ſcientia, non per metum.ff.de iud.l. 2.ff.ſi quis cau.l.ſed & ſi quis.§.fin. Nam per contrariū contractum factus eſt ſubditus illius iudicis,& fori, quo ad illam cauſam. & vide quod no. infra. verſicul. quid ſi ſcholaris.per G. ¶ Si lite pendēte quis ſit effectus clericus, non impeditur per hoc cognitio:ſed executio:iudicis ſecularis.verſi.quid ſi eſt.G. Certè ſi clericus eſt litigioſus, vt ita dixerim, & iō nil ſibi opitulatur.facit.ff.de iur.om.iud.l.pe.Bal. Vide Io.An.de obli.ad ratioci.c.j.Bal. ¶ Scholaris clericus non poteſt conueniri ſub rectore laico, ſed ſub clerico,ſi quis ſcholaris eſt aduena, ſicu. Sed ſi ſtudet in propria diœceſi, non poteſt conueniri,niſi coram diœceſano.ver.quid ſi ſcholaris.G. Si tamē clericus eſt pelliparius,poteſt conueniri ſub camerlingo occaſiōe artis.C.de iuriſ.omnium iudicum,l. fi. quia clerici negociatores, quantum pertinet ad eam negociationem,iure laicorum communi vti debent.C. de epiſ.& cleric. l.2.Iſti enim,vt ſic dixerim,non ſunt puri clerici.arg.C.de ſacroſ.eccle.l.qui ſub ptextu.& de vita & hon.cler.c.fi.Bal.qui habeant ius reuocandi domum. ver.item legati.& ver.ſeq.cum ſunt in curia Romana.G. ¶ Præſumitur quis citatus,ex quo in iudicio comparuit,& ideo ſi offertur ei libellus,non poteſt dicere, Cita me, & ego veniam: ſed bene poteſt petere terminum ad deliberandum.verſi.ſi quis ob aliquam.G. ¶ Certe ſi iudex eum non monet,poteſt illicentiatus recedere,& tota die hoc ſit. Si enim præſumitur citatus,& illicētiatus recederet,eſſet verus contumax:vnde non præſumitur citatus,ff.de in ius vocā.l. j. Tamen præſentia idem quod citatio operatur : quia non refert qualiter quis ſit in iudicio,per citationem,vel ſine.ff.de re iudi.l. de vnoquoque.& no.in c.vlt.de elect.lib.6.in Nouella. Nam citatio non ſit ad deliberādum,ſed comparēdum Parum ergo de modo curamus, ſi finem habeamus: & iſta eſt communis opi.& vera.ergo per talem libellum reo præſenti oblatum interrumpitur præſcriptio:ſicut per efficacem citationem tam in ciuili, quam in criminali.ff.de adul.l.miles.§. ſexaginta. quod tene menti. Nam & quædam ſiunt ſine citatione.ff.ad Trebellia.l.recuſare.& l.ille à quo. Bald.& vide ȷ̄.de lib.concep.§.reo non citato. & quod de teſte præſente citato, vide ȷ̄.de teſte.§. valet dictum. Et etiam ſuus hæres habet dilationem trium menſium propter inuentarium.ver.item ſuus.G.incipit quod à die immiſſionis quam creditor probare debet,ſi negetur.ff.de condi.furti.l.2.ff.de inter. act. l.2.& 3.ff.ſol ma.l.ſi cum dotem.§.transgrediamur.in gl. Bald. ¶ An monachus poſſit conueniri. Ciuiliter non, criminaliter ſic,ad pœnam in corpus luendam in defectum pecunię. Item ad pęnam corporalem.ff.de acc.l.hos accuſare.§. omnibus. quia natura communis eſt. Ciuiliter autem conuenitur monaſterium, ſi monachus obtulit vniuerſitatem bonorum : ſecus ſi rem ſingularem : vel nullam : vt not. per gloſſ. & Dyn. in lege. ſi peculium: §.j.ff. de pecu. lega. Nam monaſterium habetur loco hæredis ratione rerum, non ratione perſonę : imo eſt ſucceſſor anomalus ſicut pater, qui occupat iure peculij, & fiſcus iure caduci.ff.de noua.l.nouatio.ff. ſolut.matr. l.ſi conſtante.§.fi. Inſt.de eo, cui li.cau.§.fi.Bal. Et ſi monachus diuiſit matrimonium per quotas, monaſterium non tenetur niſi pro rata. ff. de religi. l.ſi pro rata. licet tamen monaſterium poſſidendo vnam rem ſingularem, non conuenitur tanquam obligatum tamē ſi non defendit monachum,patitur in illam rem miſſionem. Inſti.de acqui.per arro.in fi.de hoc in ver.item ſeruus. cum ſeq.per Gul.& Iac.& Cy.in auth.cauſa quæ fit cum monacho.C.de epi.& cle.vide ȷ̄.de ſtatu mo.§.iuramentum.& ȷ̄.de acc.§.poteſt clericus.Bal.

¶ Ille,qui non vult recipere libellum,ſed ſoluere,non dicit litem conteſtari, ſed declinatorium opponere,ſecundum Gul.ff.de procu.l.ſi reus. Item ſi non vult recipere libellum,nec ſoluere,ſed confiteri debitum, non videtur litem conteſtari:ſed fit præceptum in eum officio iudicis: vt l.ſi debitor.ff. de iudi. & nota.ff.de inter.act.l.vbicunque. Si vero reus libellum iam ſuſceperit, offerendo debitum,non videtur litem conteſtari, ſed perimere conteſtationem litis & ſententiam. Si vero non offert debitum, ſed confiteatur libello ſuſcepto,& in figura iudicij: tunc fit litis conteſtatio de plano, in qua non requiritur iuramentum calumniæ, vt no.ff.de nego. geſt. l. at qui natura. §. cum me abſente. Si vero contradictionem opponit, fit litis conteſtatio,& exigitur calumniæ iuramentum. C.de iud.l.rem non nouam. C.de iur.cal.l. 2 in prin.C. de excep.l. ſi quidem. Bal. ¶ Si pater ſatiſdat pro filio de iudicio ſiſti,an videatur perſona filij legitimari,ſine aliquo conſenſu? Videtur,quod ſic. ff. qui ſatiſda.cogan.l.filius.ſed ibi pater erat in iudicio nomine filij, non filius. Ad idem quia qui fideiubet,conſentire videtur.ff.ad Mace. l. ſed ſi pater. §. non ſolum. Tamen ſi iſta ſatiſdatio præſtatur ante litem conteſtatam, non videtur ſufficere: quia oportet quod pater conſentiat alio tempore, ſcilicet tempore litis conteſta.ff.ſolu.matri.l.ſi cum dotem.§.eo autem tempore.& iſtud eſt tutius. Tamen etiam credo primum verum : quia conſenſus perſeuerat, donec reuocetur: & quotidie conſentire videtur.argumen.ff.de vſufr.accr. l.j.in fi.Bal.vide infra ti. px.§.conuenit.& ſeq.& §.an ſufficiat.& ȷ̄. px. ¶ Sed quid ſi ſtatutum dicat, ꝙ filius non poſſit ſe obligare ſine expreſſa licentia patris:& in eodē inſtrumento filius & pater principaliter ſe obligant: vel vnus pro altero fideiubet, nec dicitur, quod pater dederit licentiam filio, an ſufficiat? Quidam dicunt, ꝙ non:quia eſt tacita licentia,non expreſſa. Videtur.n. fideiubere,non conſentire.ff.qui.mo.pig.taci.contrahi.l.ſi gratuitam.§. 1.ff. qui.mo.pig.vel hyp.ſol.l.Titius Sempronius.in prin. Nam & duo rei videntur inuicem fideiubere. l. vir vxori.§.fi.ff.ad Vell. Sed arg. quod ſufficiat. ff. de proc.l.filius.§.ſed & filia. Et ſi dicatur quod non eſt expreſſa licētia, dico ꝙ ſatis eſt expreſſa rebus ipſis & factis.arg.ff.de leg.l.de quibus.& neceſſario ſequitur ex verbis, quod ex tenore verborum aperte colligitur.arg.ff.de lib.& poſth.l. Gallus.§.fi. Nam & ratione ſtatuti ſatisfactum videtur: ergo & ipſi ſtatuto.ff.de ritu nup.l.libertus.§.ſenatus.C.de iud.in l.fi. de cond.& dem. l.cum tale.§.pe.in gl. Sed quidam pronunciabit contrarium, inhærens, verbo, expreſſa.arg ff.de auto.tuto.l.fin.cum glo.& l.etiam.& quod no.ff.de reg. iur.l.vbi non voce.ff.de adoptio.l.ſi pater naturalis. per Gul. nam nec tutor ſi ſe obligat vna cum pupillo, dicitur ipſe ſufficienter autorizare. quia requiritur verborum expreſſio, qđ eſt tutius, Bal. vide ȷ̄.de pcu. §.ſufficit gn̄alis.

¶ De Accuſatore.a Rubrica.

ADDITIO.

a Hic ad aduertendū, ꝙ in hoc volumine habemus quatuor rubricas, q̃ cū allegāt, itegre sūt ſcribēdæ, de Accuſatore hic, de Accuſato, q̃ ſeq̄t: de Accuſatione in parte tertia, & in quarta de Accuſationib. Item eſt ſciendum, ꝙ Legiſtę habent in C. ſpecialem rubricam, qui accuſare non poſſunt : quæ ꝯgruit huic nigro, quia ſpecialiter ad hoc tendit. & Azo ibi in Summa innuit actorē, & nr̄i Summiſtæ ſuper rubrica de accu. Goff. vſq; ad ver. accuſari. Hoſt. in 2.§. Baga. in prin. vſque ad ver. nunc de ciuilib. oſtendit accuſatorem repelli ratione ſui, ratione accuſati, ratione miſta vtriuſque, ratione iudicis, item ratione ipſius iudicis & cauſæ, & ratione temporis. Tanc. in ſecunda parte rubricæ de criminibus, & ſeq. quaſi nil ad propoſitum. Roſ. in libellis iur. canonici. in prin. 2. partis, poſuit 12. rubri. de ſingulis perſonis, quæ accuſare non poſſunt, quod multum iuuit auctorem. Vber. de Bo. de hoc in pe. co. §. quem allegaui ſuper rubrica de actore. Vber. de Bo. fecit ſpecialem rubricam de his, qui in criminalibus actionib. repelluntur, quæ eſt tertia rubrica. alias eſt pars ſecundæ, ex qua ſatis adiutus eſt auctor: de reliquis dicetur in tit. de accuſatione, & de accuſationibus. Et circa rubricam congruè quæritur, ſi per ſtatutum non poteſt quis accuſare de crimine publico ſine conſenſu offenſi: & A. accuſat B. de crimine publico, dicens. Ego A. de voluntate talis accuſo B. quis dicatur hic accuſator? videtur, quod conſentiens, quaſi ille videatur mandatarius, & per eum mandans accuſet. Veniat regula, qui per alium. cū ſuis exēplis. de re. iu. lib. 6. Item quia potentior eſt in accuſando, & eius plus intereſt: ita quod præuentus extraneum excluderet. Et ſufficiat. ȷ̄. j. col. verſ. pone quidam, cum uer. ſeq. Tu dic contra: quia per id vitiarētur iura volentia in criminalibus cauſis non interuenire procuratorem, extr. eo. tit. veniēs. & c. ſeq. in fi. ff. de pub. iud. l. pe. §. j. Item aliud eſt agere, aliud agenti conſentire. ff. de re. iur. Alius curioſus in hoc proſequendo videat quæſtionem domini Ia. Bu. patris, qui hoc miſſis duobus articulis plene diſputauit in quæſtione, quæ inci. certum eſt. Propter quod eſt ſciendum, quod idem olim tenuit Lamber. de Rampo. in quæſtione, quæ incipit duo ſunt capitula, ponēs vnum ſtatutum eſſe, de quo ſ. aliud quod querelæ bannitorum non audiunt: nec damna eis illata emendantur. ponebat Titium vulneratum à Seio: & quia crimen erat publicum, ego poteram vulnerantem accuſare: ſed quia ex vi ſtatuti neceſſe ſic erat, habui cōſenſum Titij offenſi: & accuſaui ante litis cont. vel priuſquàm nomen Seij reciperetur inter reorū nomina, Titius bannitus fuit pro homicidio iuſto, vt procedatur in accuſatione. Seius cōtra ex vi ſecundi ſtatuti, quærebat quid iuris: & tenuit idem, ſcilicet, ꝙ procedatur in accuſatione, nō obſtante reſiſtentia accuſati. hoc maxime per l. ff. de pub. iud. l. ſi is qui reus. in fi. ubi dicitur, quod damnatus implere poteſt accuſationes, quas ante damnationem inchoauerat, etiam ſi poſt damnationem adimatur ei ciuitas, vel libertas. Intelligit autem inchoatam accuſationem ante damnationem, etiam ſi ſuper accuſatione lis cont. non erat. C. qui acc. non poſ. l. neganda. in fi. quæ habetur 3. q. 11. neganda. Inducit etiam l. quæcunque. ff. de act. & ob. & ff. de ſeruo cor. l. doli. §. fin. in quibus actiones, quæ ſeruo inceperūt competere: ſiue ex l. 12. tab. vel ex l. Aqui. iniuria, furto vel corruptione mihi competūt, quicquid de ſeruo eueniat, manumiſſione, alienatione, vel alio modo. Ponderat principaliter, ſi ego, quia ſtatutum non impediuiſſet, libere poteram accuſare: cum crimen ſit publicum, ſtringere gladium, & ferire: & l. Cor. de ſica. punitur. ff. ad l. Corn. de ſica. l. j. Conſenſus ergo offenſi non facit me mandatariū vel procuratorē: ſed ſolum remouet obſtaculum obſtantiæ: & ſic remanſit in iure communi, per quod verificaſur ſolutio. Ad quam additur regula, in ambiguis. §. j. ff. de re. iur. & regula, factum legitimè eo. tit. lib. 6. Sed qđ ſi ipſe Titius accuſaſſet, & poſtea bannitus fuiſſet, vt ſ. Dy. in l. antepe. ff. de fideiuſ. dicit aduocatus tenere, quod bannitus accuſationem inchoatam proſequi non poterit, per ipſam. l. §. ſed cum duo quemadmodum inchoare non poſſet, ſic nec inchoatam proſequi : cum res ad caſum, à quo non poterat inchoari: & quia quod impedit faciendum, impedit factum: vt ibi, & ff. de ſuſp. tu. l. poſt finitam. alij dicunt, quod ſi ſtatutū prohibeat bannitum admitti ad accuſandum, ipſe bannitus accuſationem inchoatam proſequi, poterit, per præ. l. is qui reus. & hoc ibi placet Dy. & dicit præſtari debere ſecuritatem bannito per commune, quod non offendatur donec inchoata accuſatio ſit finita. ¶ Adde Bar. in d. l. is, qui reus. quo ad ſecundam q. & quo ad q. de accuſatore poſtea exbannito, vide Petr. de Ancha. conſi. 308. incip. plura. & quantum ad vltima verba, quod iudex debeat præſtare ſecuritem bannito: addē. quod idem vult Barto. in d. l. is, qui reus. Item ſcias quod in mandato quod datur ad accuſandum, requiruntur ea, quæ ipſo accuſato: alias mandatum non valet, & tenet Roman. conſil. 60.